

Správy

Konferencia Kvalitatívny prístup a metódy vo viedach o človeku: „Hranice normality“

V dňoch 21. a 22. januára 2013 sa konal XII. ročník česko-slovenskej konferencie s medzinárodnou účasťou s názvom *Kvalitatívny prístup a metódy vo viedach o človeku* s témou *Hranice normality*. K hlavným organizátorom konferencie patrili Katedra psychológie Filozofickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v spolupráci s partnermi a organizačné zaistenie zabezpečovala spoločnosť Contexo. Konala sa pod záštitou Ministra školstva, mládeže a telovýchovy ČR P. Fialy, rektora Univerzity Palackého v Olomouci M. Mašláň a primátora mesta Olomouc M. Novotného. Konferencia sa uskutočnila v historických priestoroch barokovej budovy Konvikt – Umelecké centrum Univerzity Palackého v Olomouci.

Hlavným cieľom tejto konferencie bolo preskúmanie „hraníc normality“ v optike (ne)normálnych jedincov, či rôznych sociálno-vedných odborov. Jej ústrednou témou malo byť predstavenie použitých kvalitatívnych metód vo výskumoch.

Konferenciu slávnostne zahájil predseda programového a organizačného výboru A. Neusar, člen katedry psychológie FF UP v Olomouci, sekcie teoretickej psychológie a po ňom sa k slávnostným príhovorom pridali aj rektor UP v Olomouci M. Mašláň, dekan FF UP v Olomouci J. Lach a vedúci katedry psychológie FF UP v Olomouci M. Šucha.

Konferencia sa skladala z troch sekcií. Prvá mala názov: „*Čo je (ne)normálne?*“. Tu sa dali vypočúť príspevky o definovaní (ne)normality z pohľadu rôznych disciplín (pedagogika, psychológia, filozofia, sociológia...). Témy sa zaoberali diagnostikovaním, posunom normality v priebehu času, pozitívnu deviaciou, odlišením prijateľného od neprijateľného, subjektívnym prežívaním ľudí mimo normu a pod. V druhej sekcii „*Kvalitatívny prístup vo výskume nebezpečných či ťažko dostupných populácií*“ odzneli príspevky poukazujúce na problémy, na ktoré môže výskumník narážať v rôznych fázach

výskumu. V tretej sekcii s názvom „*Varia*“ boli zaradené ostatné príspevky prezentujúce výsledky výskumu kvalitatívneho prístupu.

Počas dvoch dní bolo na konferencii odprezentovaných celkovo 70 príspevkov a 8 posterov. Musíme podotknúť, že aj keď hlavnou témou mali byť využívané kvalitatívne metódy vo výskume, z tohto hľadiska nebola dimenzia problému naplnená. Prednášok so skutočne uvádzanými kvalitatívnymi metódami bolo iba zopár. Jednou z nich bola sekcia *Štyri prístupy ku kvalitatívnej analýze*, ktorú prezentovali I. Čermák, J. Koutná Kostínková, T. Řiháček, R. Hytych, V. Chrz, L. Chalupníčková, K. Zábrodská, M. Perjánošová, kde cez interpretatívnu fenomenologickú analýzu, metódu zakotvenej teórie, naratívnu a diskurzívnu analýzu boli analyzované rozhovory so ženami so skúsenosťou rakoviny pŕs. Vďaka týmto metódam vystupoval v popredí metodologický aspekt jednotlivých analýz a vynikol tak spôsob ako každá z uvedených metód spoluurčuje podobu svojich výsledkov. Táto prednáška bola zároveň predstavením pripravovanej knihy, ktorá ponúka praktický návod ako analyzovať dáta z perspektívy uvádzajúcich štyroch metód.

Z ponúkaných tém z oblasti normality nás oslovila prednáška I. Smetáčkovej. „*Tomáš nie je normálny chlapec: nemaskulinní chlapci v školských triedach*“, ktorá sa zaoberala genderovými schémami u detí na základných školách a ich vplyvu na formovanie genderovej identity a vzájomných vzťahov. Za zaujímavú ju považujeme nielen kvôli prezentovaniu výsledkov, ale hlavne z dôvodu uvedenia komplexného priebehu výskumu, v ktorom bolo použitých niekoľko metód – pozorovanie, rozhovor, sociometrický dotazník, rozbor kresby a pop-pantheon. Výskum sa zameriaval hlavne na chlapcov, ktorí sa svojim správaním vymykajú predstave „ideálneho chlapca“ a sociálne postavenie týchto chlapcov bolo ďalej analyzované prostredníctvom konceptu „border work“ a „border stone“.

Okrem iných príspevkov sa normalitou zaoberali aj témy abnormalita v medicíne a hranice normality v práci. V sekcii hranice normality v práci mohol zaujať príspevok P. Charváta s názvom *Sociálna exklúzia ľudí bez domova – Bezdomovecstvo z kvalitatívnej výskumnej perspektívy*. Išlo o kvalitatívny antropologický výskum realizovaný v prostredí pražských bezdomovcov. Okrem interview boli použité aj pozorovania získané spolunažívaním samotného autora v skupine bezdomovcov. Ďalší nadväzujúci príspevok v tejto sekcii bol od A. Neusara s názvom *Hodnota „nemať na to“ alebo ako prílišná ľahkosť („mať na to“) často nevedie ku kreativite, ale iba k normálnemu (=stádovému) životu*. Tu autor zaujímavo zdôrazňoval ako neprísť o skutočné hodnoty a pritom sa nedostať do bludného kruhu života na dlh, pretože sa domnieva, že pre uvedomenie si skutočných hodnôt nie je potrebné zažiť nedostatok.

Cieľ konferencie bol z nášho pohľadu splnený, avšak osobne sme očakávali väčší prínos v oblasti predstavovania kvalitatívnych metód, aký bol prezentovaný. Napriek tomu sme však získali bohaté informácie, ako postupovať pri realizácii vlastných výskumov.

Silvia Malatinská, Iveta Sedliaková